

ÇOCUK YILI VE TELEVİZYON PROGRAMLARI

Doç. Dr. Leylâ ÖZYÜREK
Eğitim Programları ve Öğretim
Bölümü Öğretim Üyesi

1979 çocuk yılı. Oysa bu yılın çocuklar açısından diğer yıllardan hiçbir farkı yok. Yılın ilk aylarındaki birkaç göstermelik etkinlik sabun köpüğü gibi söndü gitti bile. 1979'un şu günlerinde çocuk yılını hatırlatan tek unsur televizyonda programlar arasına vakit doldurmak için konan çocukların yapmış oldukları bir iki resim.

Aslında küçükler biz büyükleri oldukça iyi tanıyor olmalı larki bu yıl nedeniyle görüşleri alınan çocukların tümü "bizi belli bir yılda değil, her zaman hatırlayın istiyoruz" demişlerdi. Bizim gönlümüzde çocuklarla her zaman ilgilenmemizi çekiyorda niye gerçekleştiremiyoruz acaba? Bu sorunun yanıtı bireysel isteklerin yeterli olamayacağı noktasında düğümliyor. Belki bizler yazıp çizerek üzerimize düşen görevin küçük bir kısmını yerine getirdiğimizi düşünüp mutlu olabiliriz. Burada asıl görev gerçekten etkin olabilecek kuruluşlara düşmektedir. İşte bu kuruluşların başında "televizyon" gelmektedir. Televizyonun kendine düşeni yapıp yapmadığı hususu iki yönden irdelenmelidir.

Okulların açılmasıyla çocuklu ailelerin sıkıntısının biraz daha arttığı hepimizce bilinmektedir. Çocukları televizyonun başından nasıl kaldıracacağız? Erken nasıl yatıracağız? Sabah okula nasıl yetiştireceğiz? v.s. Aslında çocukların televizyon seyretmesi o denli kötü bir şey olmasa gerek. Ama hangi koşullarda? Televizyonun temel görevi olan eğitim-eğlence ve haber verme üçlüsünü içeren çocuk programları yaptığı zaman.

Çocukların anlayacağı herhangi bir görüntü ve konuşma unsuruna sahip olmayan programları izlemek için çocuklar televizyonun başından ayrılmıyorlarsa, ya da çocukların izlemesinden hoşnut kalacağımız bir yayın yoksa o zaman ana ve babaların haklı olduklarını kabul etmek gerekir.

Soruna birde madalyonun ikinci yüzünden bakalım; Televizyon çocukların hem gözlerine hem de kulaklarına seslendiği için en etkin kitle iletişim aracı olarak kabul edilmektedir. Küçük izleyicileri üzerinde olumlu etkiler yaratan bir program onun eğitime katkıda bulunmaktadır. Bu açıdan özellikle ülkemiz gibi gelişmekte olan ülkelerde televizyona önemli görevler düşmektedir. Şöyleki ülkemizde bir yandan ikili, üçlü ve hatta dördümlü öğretim uygulamalarıyla çocuklar çok kısa bir süre için okula gitmekte ve örgün eğitimden yararlanabilmektedir. Gününün ancak iki-üç saatini okulda geçiren öğrenci için bile bu süre istenilen şekilde değerlendirilememektedir. Diğer yandan böyle bir ortamda bulunan çocukların eğitiminin bir kısım yükü diğer kurumlara düşmektedir. Bu diğer kuruluşların başında "aile" gelmektedir. Ancak ülkemizdeki okur-yazar ana-baba sayısının oldukça düşük bir oranda olduğu düşünülürse okul ve aile ile eşgüdüm içinde çalışması gereken diğer bazı kuruluşlarında olması gerçeği ortaya çıkar. Televizyon yayınlarının bu açıdan da değerlendirilmesi gerekmektedir.

Televizyonun bir kitle iletişim aracı olması çocuklara yönelik programlar yapması için gerekçe sayılmalıdır. Televizyon bir anlatım aracıdır. Bu özelliğini biri göze yönelen görüntü diğeri kulağa yönelen sesi ile sağlar. Görüntü özelliği sesin veremediği pekçok şeyi anlatma gücüne sahiptir.

Çocukların gördüklerine inanmak ve kendilerine gösterilenleri yapmak eğiliminde oldukları düşünüldüğünde televizyonun bu yönünden de yararlanmak gereği ortaya çıkar.

Televizyon yayınlarından yararlanılması için bir diğer gerekçe televizyonun doğruyu göstermesi ve söylemesidir. Çocuk pekçok yerden pekçok şey öğrenmektedir. Bunların hangisinin doğru, hangisinin yanlış olduğu konusunda bazen tereddüte düşebilmektedir. Televizyon programları bu konuda da çocuklara yardımcı olmak durumundadır.

Bu iki gerekçeden daha önemlisi; televizyon mademki toplumun yalnızca bir kesimine değil tüm kesimlerine seslenmek zorundadır, o halde çocuk kesimini de bunun dışında bırakamaz.

Tüm bu ve benzeri gerekçeler televizyonun çocuklar için yeterli sayıda ve kalitede programlar yapması gerçeğini ortaya koymaktadır.

Televizyonun bu konuda neler yaptığı ancak incelemeler sonucunda ortaya konulabilmektedir. Yine bu konuda yapılabilecek eleştiriler sağlam kanıtlara dayandığı zaman anlamlı olabilmektedir.

Televizyon konusunda çalışmaların yaygınlaştırılarak yayınlarının tutumu ve yönü konusunda önlemler alınması gerekmektedir. Televizyonun çocuk yayınlarını değerlendirebilmek için en iyi yol program çözümlenmesi yapmaktır. Bu nedenle bu küçük çalışmada 1.Eylül - 10.Eylül 1979 arasındaki 10 günlük sürenin bir çözümlenmesi yapılmıştır. Bu sürenin niye daha uzun tutulmadığı sorusu akla gelebilir. Bilindiği gibi Eylül ayının bir kısmı Akdeniz olimpiyatlarına, Ekim ayının bir kısmı ise seçim konuşmalarına ayrılmıştır.

Tablo 1, 10 günlük sürenin çözümlenmesi hakkında bilgi vermektedir.

TABLO : 1

**1 - 10 EYLÜL TARİHLERİ ARASINDAKİ
TV YAYINLARININ ÇÖZÜMLEMESİ**

Programlar	Süre (Dk)	%
Haber-Aktüalite	629	19,0
Çocuk	459	13,9
Sinema-Tiyatro	626	18,9
Müzik-Eğlence	335	10,1
Diziler	505	15,4
Eğitim	110	3,3
Spor	110	3,3
Kültür	295	8,9
Reklamlar	199	6,0
Diğer (Program okuma v.s.)	41	1,2
TOPLAM	3309	100,0

Tablo 1'den de anlaşılacağı gibi televizyon 10 gün içinde 55 saat yayın yapmıştır. Bu yayın içinde en fazla süre haber-aktüalite programlarına ayrılmıştır. (% 19). Bunu sinema-tiyatro ve diziler izlemektedir. Tüm programların yedide birinin çocuk programlarına ayrılması görünüşte oldukça iyi sayılabilir. Ancak Tablo : 2'de de görüldüğü gibi çocuk programlarının hemen hemen tümü yabancı dizilerden oluşmaktadır. Yerli yapım olan programlar ise genellikle daha önce gösterilmişlerdir. Örneğin oyun treni ikinci kez tekrarlanmıştır.

TABLO : 2

TELEVİZYONDAKİ ÇOCUK PROGRAMLARININ DÖKÜMÜ

Programın Adı	Süresi (dk.)
Flipper	45
Çizgi film	15
Mr. Magoo	45
Sevimli Kuklalar	56
L. Hardy	70
Flanderlerin Köpeği	18
Arı Maya	20
Simbat'ın Maceraları	20
Oyun Treni	65
Okuyalım Tartışalım	54
Çocuklarla Müzik	28
TOPLAM	459

Bu küçük çalışma bile televizyonumuzun çocuklarımız için yeterli kalite ve sayıda programlar yayınlamadığını ortaya koymaktadır. Oysa, değil yalnızca 1979 çocuk yılında, her zaman çocukları eğlendiren, eğiten programlar yapılması yalnızca çocukları değil ana-baba olarak, eğitimciler olarak, yetişkinler olarak ve bu toplumun bir üyesi olarak bizleri mutlu kılacaktır.

YALNIZCA TELEVİZYONUN DEĞİL, TÜM KURULUŞLARIN,
YALNIZCA 1979 YILINDA DEĞİL, TÜM YILLARDA,
BUGÜNÜN KÜÇÜKLERİ YARINLARIN BÜYÜKLERİNİ
DÜŞÜNMELERİ UMUDUYLA...